

Landbruks- og matdepartementet

Oslo, 24.9.2015

INNSPILL TIL STORTINGSMELDING OM SKOG- OG TRENÆRINGEN

Viser til deres invitasjon, datert 1.7.2015, til innspillsmøte 18.9.2015 i forbindelse med ny stortingsmelding om skog- og trenæring. Norsk Friluftsliv hadde dessverre ikke muligheter til å delta på dette møtet, men ønsker likevel å komme med innspill til meldingen.

Norsk Friluftsliv, tidligere Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO), er paraplyorganisasjon for 15 friluftslivsorganisasjoner i Norge med til sammen over 760.000 medlemskap. Norsk Friluftsliv har blant annet som oppgave å ivareta allemannsretten, herunder naturgrunnet for å drive friluftsliv. Vi har således stor interesse for hvordan skogen forvaltes.

Norsk Friluftsliv mener at skogen har en viktig rolle i et samfunn som i nær framtid må gjøre seg uavhengig av fossil energi. Vi er for et robust skogbruk, men dette forutsetter at det også tas tilstrekkelig hensyn til andre viktige samfunnsinteresser knyttet til skog. Det må derfor legges til grunn at skogen, i tillegg til trevirke, leverer en lang rekke andre verdifulle økosystemtjenester. Dette gjelder blant annet vannrensing, flomdemping, klimaregulering og muligheter for friluftsliv.

Det er avgjørende viktig at meldingen får en bred tilnærming til skog, og ikke blir en snever og kortsiktig næringsmelding.

Friluftsliv i skog

Over 90 % av befolkningen utøver en eller annen form for friluftsliv i løpet av året, og friluftsliv er dermed den mest utbredte fritidsaktiviteten i Norge. Friluftslivet har således svært stor betydning for folkehelse og livskvalitet.

Skogen er sannsynligvis den viktigste friluftslivsarenaen i Norge, og det er derfor svært viktig at vi forvalter skogen på en måte som også ivaretar friluftslivets interesser.

Folk har ulike preferanser og holdninger når det gjelder skog og skogskjøtsel. Det er imidlertid mulig å si noe generelt om dette. Lite framtrede skjøtselstiltak ser ut til å være en nøkkelfaktor for opplevelsen av skog, dvs tiltak som oppfattes som i tråd med det som er

naturlig. Noen hovedtrekk i folks preferanser og holdninger er (jf oppdragsrapport 03/2009 fra Skog og landskap):

- Gammelskog foretrekkes framfor ungskog
- Løvtrær vurderes som positivt, både i seg selv og som innblanding i barskog
- Naturlige åpninger i skogen, slik som myrer, vann og treløse områder, foretrekkes framfor hogstflater
- Hogstflater oppleves generelt negativt
- Gjensetting av trær på hogstflaten oppleves generelt som positivt
- Utynnet granplantefelt er dårlig likt
- Mye død ved er relativt lite likt, men økt kunnskap om død veds betydning for biologisk mangfold endrer dette i noe positiv retning
- Gruppehogster og blendningshogster (flersjiktet skog) kommer best ut i forhold til opplevelsesverdi
- Skogbunnen skal være grønn og folk foretrekker å gå på en skogbunn av mose
- Det er en generell negative holdning til fremmede treslag

Nedenfor tas det opp noen viktig temaer/problemstillinger for friluftslivet som meldingen må behandle på en god måte.

Skogens betydning for friluftslivet

Som vi skriver ovenfor er skogens sannsynligvis den viktigste arenaen for friluftslivet. De mest intensivt brukte friluftslivsområdene er i umiddelbar tilknytning til der folk bor. De fleste mennesker (ca 80 %) i Norge bor i byer og tettsteder. Dette fører til at det meste av friluftslivet i skog foregår i 2-3 % av skogarealet.

For disse 2-3 % av skogen er verdien av friluftsliv for samfunnet, blant annet i form av folkehelse og livskvalitet, langt større enn tømmerverdien. Det er derfor viktig at det legges til rette for å ta særlig hensyn til friluftslivet på en helt annet måte i disse områdene enn det det gjøres i dag. Det bør derfor utarbeides retningslinjer og eventuelt tilskuddsordninger som gjør det mulig å ta vare på opplevelsesverdiene i slike områder, jf punktene over om hva folk mener om forvaltning av skog.

Disse særlig viktige skogarealene vil en få god oversikt over gjennom kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i tråd med Miljødirektoratets håndbok. Etter planen skal alle kommuner ha gjennomført dette i løpet av 2018.

Stier og gamle ferdselsårer

Stier og gamle ferdselsårer er den viktigste infrastrukturen for friluftslivet. Det er derfor viktig at det i forvaltningen av skogen tas hensyn til disse. Vi mener at det gjøres mye bra på dette feltet, men det er likevel fortsatt eksempler på at dette kan bli bedre.

Vern av skog

Et rikt biologisk mangfold er en viktig opplevelseskvalitet for friluftslivet. Vern av gammel og verneverdig skog er derfor viktig for friluftslivet. Det er viktig å få skogvernet opp på et tilstrekkelig nivå som sikrer det biologiske mangfoldet på sikt, men også sikrer områder med store opplevelseskvaliteter for friluftslivet. For friluftslivet vil det spesielt være viktig å få sikret de siste store gjenværende områdene med relativt urørt skog.

Fremmed treslag

Bruken av fremmede treslag er omstridt og innenfor friluftslivet er det stor skepsis til dette. Dette skyldes både forholdet til naturmangfoldet, landskapet og friluftslivet. Skepsisen gjelder både bruk av utenlandske treslag og bruk av norsk gran på Vestlandet og i Nord-Norge. I utgangspunktet mener vi at skogbruket i størst mulig grad bør bruke stedegne arter. Utenlandske treslag bør være forbudt og at bruk av norsk gran på Vestlandet og Nord-Norge bør reduseres og fases ut.

Hogstformer

Hogstform er sannsynligvis den enkeltfaktoren som påvirker friluftslivet i skog i størst grad. Flersjiktet skog er viktig for opplevelsen av skog og det bør derfor legges til rette for overgang til alternative hogstformer som gir flersjiktet skog, framfor ensidig fokus på et fortsatt bestandsskogbruk med flatehogst. Å få til dette var en intensjon i Levende Skog.

Klima

Skog har en viktig rolle i klimareguleringen og det har vært stor fokus skogens funksjon for å binde CO₂. Blant annet er det satt i gang forsøk med planting av «klimaskog». Det er viktig at de klimatiltakene som settes inn er de mest effektive i forhold til de ressursene som settes inn i tiltaket, samtidig som hensynet til andre miljøverdier ligger i bunnen som en grunnleggende forutsetning.

Norsk Friluftsliv mener det er viktig å få på plass et godt faglige kunnskapsgrunnlag når det gjelder klimatiltak i skog. Det er blant annet behov for bedre kunnskap om albedoeffekt ved treslagsskifte og tilplanting av åpne arealer, binding av CO₂ i jordsmonnet og lekkasje av CO₂ fra marka ved åpne hogster.

Skogsbilveier

Det drives mye friluftsliv på og med utgangspunkt i skogsbilveier, både sommer og vinter. Det er imidlertid ikke behov for nye skogsbilveier for å drive friluftsliv, og tilrettelegging for friluftslivet er ikke seg selv et argument for å bygge nye skogsbilveier. Tilskudd til skogsbilveier som fører til tap av verdifulle natur- og friluftslivskvaliteter må opphøre.

Villmark

Mange har en positivt preferanse for naturlig urørt skog. Det som folk oppfatter som villmark, eller områder med naturlig skogdynamikk, innehar en viktig rolle i mange menneskers liv, enten de besøker slike områder eller ikke.

Villmark og villmarkspregede områder har blitt redusert kraftig i løpet av det siste århundre. INON har vært et viktig redskap for å øke bevisstheten og ta vare på slike områder. Hvis ikke INON skal brukes som et forvaltningsverktøy i framtiden, mener vi det først må utvikles et annet og bedre verktøy som ivaretar disse kvalitetene på tilfredsstillende måte.

Med vennlig hilsen

Norsk Friluftsliv

Hans Erik Lerkelund

rådgiver

Kopi: Klima- og miljødepartementet